

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

צו מניעה שהוצא בבי"ד למנוע פיטורי רב
וכללי זבל"א

תיק ממונות מס' 1174-סח

(מהד' יג אד"ב)

נושא הדיון

הרב א' עתר לבית הדין כנגד קהילתו שבקשו לפטר אותו מכהונתו, ולטענתו, שלא על פי דין תורה. הרב א' בקש מבית הדין להוציא צו מניעה בענין. בית הדין נענה לבקשה, ואסר על הקהילה לפטר את הרב בלא שתבעוהו לבית דין וביררו את טענותיהם כדין ובית הדין הרשה להם לפטרו.

הקהילה השיבה שברצונם לדון בבי"ד אחר, והרב א' השיב שאינו רוצה לדון שם בגלל סיבות שפירט. בית הדין פסק שבמקרה כזה על הצדדים לדון בזבל"א. כל אחד מהצדדים בירר לו בורר, אך הרב א' פסל את הבורר של הקהילה משום שכבר הביע את דעתו הנחרצת נגד הרב א' על פי מה ששמע מהקהילה, עוד בטרם שמעו הזבל"א את תשובותיו של הרב א'. הוא גם טוען שהבורר של הקהילה התבטא נגדו במילים פוגעות ביותר, ועל כן אינו יכול לדון בפניו. עוד הוא טוען שלאחר שבית הדין הוציא צו מניעה כנגד הקהילה שאסור לה לפטרו מכהונתו בלי שביררו תחילה טענותיהם בבי"ד או בזבל"א, אם הקהילה רוצה להתיר את הצו, הופך דינה מתובע לנתבע, וזכותו עדיפה על הקהילה בשאלת מקום הדיון או בקביעת הבוררים.

פסק דין

- א. אף אחד מהצדדים אינו יכול לקבל בורר שהוא קרוב או פסול או אוהב או שונא, אלא ברצון חברו.
- ב. אסור על פי דין להקדים טענותיו לפני הבורר תחילה, שאם עשה כן לא יחזור בו מטענותיו וסובר שדן דין אמת, אלא כשישבו הבוררים יחדיו יטענו שני הצדדים.
- ג. בורר שרואה תפקידו כטוען רבני של אחד מן הצדדים, פסול בדיעבד אף מן התורה.

ד. לאחר צו המניעה האוסר לפטר רב מכהונתו, נעשה התובע נתבע לענין מקום הדיון.
ה. זכותו העדיפה של הנתבע לענין מקום הדיון, מקנה לו גם זכות עדיפה בשאלות מסויימות של קביעת הבוררים, כמו בשאלת קביעת בוררים חילופיים כשלא נשתוו הראשונים לשבת יחדיו, או כשמחולקים על קביעת הבורר האמצעי.

המקורות

סעיפים א-ג: פס"ד ירושלים כרך ח עמ' יד (עפ"י שו"ת פנים מאירות ח"ב סי' קנט).
סעיף ד: פס"ד ירושלים כרך ז עמ' קפ (עפ"י חוות יאיר סי' קנו שהובא בפת"ש סי' יד ס"ק ג, ואחרונים שצוינו ב"מפתח השו"ת" של אוצה"פ סי' יד אות ה ס"ק טז ויז).
סעיף ה: פס"ד ירושלים כרך יא תיק מס' 853 (עפ"י שו"ת הרמ"א סי' קד ונתה"מ סי' יד ס"ק ג ושו"ת ברכת חיים עמ' נח ס"ק ו).